

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih svetosti papeža Leona XIII.,
Njih prevzvišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 11. zvezka.

Terpljenje je koristno pobožnim, potrebno grešnikom	321.
Življenje sv. Angelje Merici.	
XXII. pogl. Pogreb sv. Angelje	325.
XXIII. pogl. Njen grob je Bog povelical	326.
XXIV. pogl. Čiščenje sv. Angelje	329.
Kako se mej svetom kerščansko živi. (Dalje.)	330.
Krištof Kolumb (Dalje.)	336.
Blaženi Nikolaj Tavelić	340.
Serafin na zemlji.	345.
Kerščanskim poslom. III. Posel služi gospodarjem.	
44. Red. (4)	347.
45. Obnašanje do sopolsov	348.
46. Mejsebojna ljubezen (1)	349.
47. Odkritoserčna dobrohotnost (2)	349.
48. Bratovsko svarjanje (3)	451.
Zahvala za vslišano molitev	352.
Priporočilo v molitev	352.

V GORICI.
Hilarijanska tiskarna.
1892.

Jezik oslovni pomenki.

G. R. v R. (Dalje.) — Kar se tiče staroslovenske prestave «raduj se», priznavate, da bi bila dobra. Jaz Vam ne morem priterditi kar naravnost. Sè spominom na «Regina coeli laetare» se taka prestava ne da opravičiti, ker je ta cerkvena pesem dosti pozneje nastala in z angeljevim pozdravljenjem ni v nobeni zvezi. Χαίρε pomeni prvotno res raduj se, laetare, ali pomeni potem tudi avr, in da je v našem primeru tako umeti, to nam poterjuje ravno latinska prestava, ki je brez dvojbe iz tistih časov, ko je še on sam in so tudi apostolji lahko povedali, v katerem pomenu da je sveti Luka v angeljevem pozdravljenju zapisal besedo χαίρε; angelj namreč pač ni govoril po gerško, temuč v Marijinem domačem jeziku. Sicer pa more biti raduj se v stari slovenščini ravno tako prav, kaker v gerščini χαίρε, ako so se stari Slovenci z onima besedama pozdravljali, kaker Gerki s to; za nas pa taka prestava ne bi veljala, ker se ne pozdravljamo z raduj se! —

Glejva dalje! «Vsakemu človeku se more reči: bodi Gospod s teboj, vsaki ženi: bodi blagoslovljena itd.»

Res je to! Ali angelj Gabriel od Boga poslan je tako rekel edino Mariji. Ako bi mi sami od sebe in v svojem imenu tako govorili, potem bi mogel morebiti Vaš strah, da naša razlaga čast Matere Božje krati, koliker toliko opravičen biti; ali mi le angeljeve besede ponavljamo in angelj teh besed tudi ni govoril v svojem imenu, temuč ko poslanec božji v imenu njega, ki ga je poslal. Ako je torej angelj pozdravil Marijo: «Gospod (bodi) s teboj!» veljajo te besede toliko, kaker bi ji bil rekel Bog sam: «Jaz naj bom s teboj!» Angeljev pozdrav je ko pozdrav želja, ali ni prazna želja, ker je želja vsegamogočnega Boga, ki ne more neizpolnjena ostati. Ako se Mariji ta želja izrekuje, jo to v resnici bolj povzdiguje, kaker bi jo le naznanilo: «Gospod je s teboj.» Bog želi biti z njo, torej ne brez njenega privoljenja in zato tudi ne brez njenega zasluženja.

Ali Vi pravite: «Gospod (je) s teboj, tako tolmačiti ni nič nenavadnega; te besede je angelj govoril Gedeonu in se morajo tako umeti, ker jih je Gedeon tako umel: — si Dominus nobiscum est. — (Jud. 6, 12, 13)»

Jaz mislim, ker jih je Gedeon tako umel, ni da bi se morale tako umeti. Gedeon jih je lahko napak umel, ali morebiti celo nalašč napak obrnil. V resnici naše slovensko Sveto Pismo tiste besede (יהוה עִמָּךְ) prestavlja: «Gospod (bodi) s teboj,» in že Cornelius a Lapide dopolnjuje: «Dominus tecum (sit) viro- rum fortissime.» Da je tako prav, poterjuje dalje versta 16: «In Gospod mu je rekel: Jaz bom s teboj.» —

«Blagoslovljena (bodi) ti mej ženami» — to so tudi angeljeve besede, torej božja želja, ki se ima gotovo izpolniti v prihodnosti; nanaša se namreč na to, kar Marija sama napoveduje z: «Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.»

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XI. tečaj.

V Gorici, 1892.

XI. zvezek.

Terpljenje je koristno pobožnim, potrebno grešnikom.

Nepopisljiva je ljubezen materina, in vendar, glej pobožna duša, zgori se večkrat, da mora mati ne samo gledati, kako zdravnik reže otroku bolno roko ali nogo, temuč ga celò sili na tako delo, katero ima rešiti smerti njenega ljubljenca. Nu, kaj se bo zato moglo reči materi, da ne ljubi svojega otroka? O nikaker, temuč tako djanje je dokaz njene velike ljubezni; saj ona, ako ne bi neizmerno ljubila svojega otroka, ne bi dopustila kaj takega. Zdaj pa, pobožna duša, pomisli na svoje terpljenje. Ti se tožiš, da te tvoj bližnji zanemarja, zaničuje, opravlja, obrekuje i. t. d. Kaj li misliš, da tvoj Zveličar, kateri tebe neizmerno bolj ljubi, ko mati svojega otroka, ne ve za tvoje terpljenje? Kaj ne veš, da je on tisti, kateri dopušča, da se ti tako godi? Pa zakaj? Zato, ker ve, da ti je to terpljenje koristno. Je li to res? Ali pa morda tebe Bog tepe, ker ima veselje, da ti terpiš? Oh strašne besede! Pomisli duša, pomisli, kaj je Bog za te storil, da te reši terpljenja, in terpljenja nekoristnega, terpljenja večnega v peklju, kjer se edino terpi, da se večno terpi. Tvoj Zveličar je nase vzel od nas zasluženno terpljenje; pretil vso svojo kri, vmerl na križu. On se je prosto-

voljno izročil pravični jezi svojega Očeta, in grozovitnosti judov, in to ne samo, da nas reši edinega pravega terpljenja v peklu, temuč celò malega v vicah. On je plačal za vse naše pregrehe, in to v obilnosti. Naposled je zapustil svoji Cerkvi neprecenjeni zaklad svojih zasluženj, po katerih, samo ako hočemo, vsaki dan moremo zadostiti pravici božji, od nas ražaljeni.

Ako ti pomisliš na to neizmierno ljubezen božjo, reci, ako imaš serce, da te Bog tepe zato ker ima nad tem veselje! Oh duša moja, gdor tebe britko obiskuje, je strašno terpel, da te obvaruje edino pravega terpljenja, pomiri se toraj in bodi prepričana, da ti je tvoje terpljenje koristno.

Ali rekla boš: „Kaj mi pomaga ta bolezen, v kateri ne morem opravljati niti svojih molitev?“ „Kaj mi pomaga.. pomaga? ako me celo v obupanje spravi zguba mojega imetja?“ „Kaj pa tisto veliko osramočenje, ki me je vso zmešalo?“ Nekaj ti priterdim. V začetku svoje nesreče ne vidiš koristi, ali počakaj nekoliko, in precej boš spoznala, kako te to tvoje terpljenje pripravlja k velikim milostim božjim. Ti si se vdala službi božji, ali ne popolnoma. Pustila si zase še kaj malega n. pr. nekoliko prazne slave od sveta, neko nagnenje k nečimernosti v obleki, v govorjenju i. t. d. Morda si celo nevarno ljubila kako pozemeljsko stvar. Z eno besedo, manjkalo ti je nekaj do prave prostosti tvojega serca, in to kar se povdarja, šlo je za kako malenkost po sebi, ali malenkost, ketera te je oropala mnogo velicih milosti. Nu glej, nič ni bolj težavno, kakor razterganje zadnje šibke vezi, ketera veže dušo nase in na svet. Duša pozna to vez, ali sama misel na darovanje te vezi, jo straši, ker je vez prav blizu serca. Da se razterže, je potrebno silno in britko sredstvo. In glej, to sredstvo ti je preskerbel Bog. Njegova roka je zabdla meč skoz zdravo telo v bolno dušo. To se je zgodilo nenadoma, tako da si stala ti kaker omamljena. Ako ne bi bil Bog tako hitro storil tega dela, Bog ve, koliko bi bila šla ti še naprej v svoji „malenkosti“ in kam bi bila zabrela. Ta meč božji je bolezen, ketera te je na posteljo pribila; ta meč je zgubljenje tvojega imetja; ta meč je ponižanje, osramočenje, katero je tvojo ničemarnost pokončalo; vse to je kar naenkrat prerezalo vez, ketera te je vezala na svet; kar niso mogla pobožna premišljevanja, kar ni mogel tvoj spovednik, to je kar naenkrat izveršil „meč božji“. In ni to velika korist za tvojo dušo? Šveda, ali samo

ako Bog dosegne v tem svoj namen, to je, ako ti to terpljenje ogrenča vse posvetne stvari, in ako se popolnoma vdaš Bogu. Ako se to zgodi, veruj mi duša terpeča, da boš spoznala v svojem terpljenju največo dobroto božjo, pred katero se ti bodo prikazale vse druge neizmerno manjše.

Koliko zasluženja pa imaš v poterpežljivosti, to vže veš ; samo naj ti tukaj ponovim, da več zaslužiš v enem dnevi bridkosti, ko v enem letu sreče, ker je resnično, da se ni zanesti dosti na dobro, kar se v sreči stori, in da ni preveč verovati čednostim srečnih ljudi. Veliki apostelj Pavel se hvali le o svojih verigah, preganjanju, nesrečah na morju ; kar pomeni, da so mu bile potrebne in koristne, da ne pade v slavohlepnost.

Sv. Avguštin se čudi, kako je mogel Bog v svoji neizmerni sreči in brezkončni popolnosti naložiti človeku zapoved, da ga naj ljubi, to je da postane človek deležen neizmerne sreče ; no, čuditi se moramo še veliko več, ker je ne samo Bog naložil to zapoved svojim sovražnikom, temuč je, tako rekoč, sili, da ga naj ljubijo. Da, Bog sili celò naj bolj pokvarjenega človeka, da zopet zadobi njegovo prijaznost, njegovo milost. In kako ga sili ? Po terpljenju, ker druga pot mu ne ostaja. Kar se tiče pobožnih duš, te Bog ohrani na poti čednosti z besedo božjo, sè sprejemanjem sv. sakramentov in z navadnimi milostmi. Kaj bo morda Bog spravil na pot zveličanja na te načine : moža obloženega s takimi posvetnimi skerbmi, ali pa ženo, ketera je prava sužnja veselje in vsake nečimernosti ? Da Bog spravi na pravo pot enega in drugo, kaker sploh kristijana, kateri živi v pozabljenju na Boga in v grehu, je neobhodno potrebno, da mu pošlje bridkosti, ker drugači se bo brez vsmiljenja pogubil.

Beseda božja je bolj prešinljiva ko dvorezni meč, ali pri vsem tem vidimo vsaki dan, kako se ji zaperstavljajo terdovratna serca. Kolikokrat se pridiga proti prevzetnosti, zapravljivosti, požrešnosti, nečistosti i. t. d. Kaj pa to vse pomaga ? Neketeri pozabijo vse, kar so slišali pri pridigi, ko komaj pridejo iz cerkve, drugi se pa božji besedi smejajo, neki celò groze pridigarju, kaker da bi jih bil hotel očitno, po imenu grajati pred ljudmi. Po tej poti jih toraj božja ljubezen ne more spreobertiti. Da se taki ljudje spametijo, ni drugega pomočka ko da jim Bog pošlje bridkosti. Vdari jih z vbožtvom, in glej prevzetna oblačila in dragoceni kinči se morajo prodati za kruh ; pijančevanje konča,

ker vino se ne pije zastonj, in namestu pohajačiti, je treba delati, da se preživi vboga družina.

Pridigaj ženski, ketera je vsa zaljubljena v svojo lepoto in tako rekoč obožavana od vsake vesele družbe, pridigaj, da naj skerbi za svojo dušo v molitvi in samoti! Ona te ne bo poslušala; dà celò zaničevala te bo. Ako jo hoče Bog na pravo pot spraviti, ji mora poslati bolezen, ketera ji vniči njeno nečimerno lepoto, ali storiti da pade v kako očitno sramoto, ketera jo za zmirom izbóči iz vsacega društva.

Pomisli zdaj na bogatina ali nečistnika. Bog, duša, večnost, to je njema zadnja stvar. Božje besede niti ne slušata, celo opomine svojega največega prijatelja nista pripravna poslušati. Sicer pa denimo, da vender poslušata resen opomin. Ali, pobožna duša, kako hočeš, da sveta, božja misel najde mesto v sercu, katero je prepolno živinskih nesramnosti ali pa posvetnih skerbi? Oh, milost božja ne more predreti tako terdih serc! Ali naj se toraj obupa o tacem človeku? Ni li družega sredstva, da se spreoberne? Nima li Bog druge pomoči za nehvaležno dušo, ketera mu tako nesramno herbet obrača? Oh, zadnja pomoč za tacega človeka so bridkosti, kaker bolezen, vbožtvo, sramota i. t. d. Kaj sledi iz tega? Te bridkosti dušo pripravljajo na žalostno kesanje grešnega življenja, ji grenijo posvetne veselice, in naposled jo pripeljejo do spoznanja njenih strasti in pregreh. Od Boga vdarjena duša spozna tako svoje hudobije; išče prav globoko vzroke, in pa tudi pomočke, proti strastim. Keder pride do te stopnje poboljšanja, komaj takrat se ji more govoriti o grehu, o spreoberajenju, o spovedi. Kmalu potem čuti v sebi neko sladko potrebo poboljšati svoje življenje, ker ji ni mogoče, tako rekoč, dalje valjati se v pregrehah.

Vse to jasno dokazuje veliko korist terpljenja za pobožne in potrebo za grešnike. Sicer pa je terpljenje strašno tisti grešni duši, ketera pri vsem tem ne odjenja napredovati v pregrehah. Gdor je tako terdovraten, ta je gotovo zgubljen. Kristjan, kateri vsreči svojega Boga ražaljuje, naj se le trese, ako ima še iskrico vere v sebi; grešnik pa, keterega Bog tepe, in vender se neče pokoriti šibi dobrotljivega Boga, ta naj se le boji, ker on je gotovo zgubljen.

Življenje sv. Angelje Meriči.

P. F. H.

XXII. POGlavJE.

Pogreb sv. Angelje

Angeljino sveto in pobožno življenje je bilo po vsi Brešiji dobro znano. Spoštovanje, katero je vživala, pa se je pokazalo posebno ob njeni smerti. Ko se je izvedelo po mestu, da je vmerla, je nastala splošna žalost. Brešija je objokovala svojo mater. Tudi mestno starešinstvo se je pridružila tej občni žalosti, saj je bila domovina zgubila svojo najboljšo in imenitnejšo hčer. Prava gnječa je bila okoli mertvega trupla svetnice. Sleherni je hotel še enkrat videti njeno ljubeznjivo obličje in pokazati svoje spoštovanje do njenih čednosti. A ko so jo pokopavali, je storilo mesto vse, kar je bilo mogoče, da bi bil pogreb koliker se da slovesen. Mej množico, ki je spremila svetnico k zadnjemu počitku, si videl naj imenitnejše gospe, ki so si štele v čast, da jo smejo spremiti. Tudi mestno starešinstvo se je vdeležilo pogreba.

Nad vse slovesno so prenesli truplo v cerkev sv. Afre, ki je bila blizu priprostega stanovanja, kjer je Angelja vmerla. Smemo reči, da jo je vže ta dan glas naroda za svetnico razglasil; vse je govorilo o njej kot o veliki svetnici.

Njeno truplo so začasno postavili v rakev te cerkve. Nastal je bil namreč prepir zavoljo njenega pokopa, ker so želeli predstojniki raznih cerkva, da bi bila svetnica pri njih pokopana.

Kanoniki stolne cerkve so si jo svojili, češ, ker je glavna vstanova sv. Angelje v njih fari. Kanoniki cerkve sv. Afre so se sklicevali na to, da je imela Angelja svoje stanovanje poleg njih cerkve.

Tudi redovniki sv. Frančiška so zahtevali, naj bi jo pokopali v njih cerkvi, ker je bila tretjerednica. Ta prepir kaže živo vero vseh treh stranek, pa tudi koliko veljavo je vživala Angelja pri meščanih. Ker se stranke niso mogle zediniti, odloči cerkvena oblast, naj ostane truplo toliko časa v cerkvi sv. Afre, da se zadeva končno reši.

Trideset dni je ostalo sveto truplo izpostavljeno v tej cerkvi.

Ves ta čas so derli verni trumoma tjakaj, da bi videli njeno obličje, ki je bilo nebeško spremenjeno. Drugi so se dotikali njenih rok z rožnimi vencii, svetinjami in drugimi takimi rečmi, da bi jih imeli kot drag spominik na svetnico. Slikarji so porabili to priliko, da naslikajo njeno podobo, ker za časa življenja niso mogli dobiti prave njene podobe. Te podobe so se ohranile do današnjega dne.

Tudi čudeži so se godili pri njenem truplu. Pervi je bil ta, da je ostalo popolnoma, kaker bi bilo živo. Udje so bili gibčni, meso mehko in čelo gladko, nezgerbančeno. Iz obleke je puhtela prijetna vonjava, podoba tiste vonjave, ki jo je širilo življenje sv. Angelje po mestu in vsem Laškem. Za verne ni imelo mervto truplo nič zopernega, marveč se ga niso mogli dovolj nagledati. Skozi tri noči zaporedoma so videli ljudje nad cerkvijo sv. Afre nenavadno bliščečo luč, ki je v zraku plavala. Vse mesto je bilo priča te prikazni. Imeli so to svitlobo za odsev svitlobe, ki sv. Angeljo v nebesih obdaja.

Mej tem pravda gledé kraja njenega pokopa še ni bila rešena. Našli so pismo papeže Klementa VII. iz leta 1522, da sme biti pokopana, kjerkoli si izbere. To je stranke še bolj razburilo, ker so neketeri terdili, da je Angelja večkrat izrekla željo, naj njeno truplo pokopljejo v cerkvi pri redovnikih svetega Frančiška. Ker pa niso imeli za to terditev veljavnih dokazov, odločilo je cerkveno sodišče, naj ostane sv. truplo stalno tam, kamer so ga po smerti prenesli in kjer je izpostavljeno. Tako je bila pravda končana in truplo ostalo v rakvi v cerkvi sv. Afre. To razzodbo je odobrilo tudi občno mnenje in vse je bilo zadovoljno ž njo.

XXIII. POGlavJE.

Njen grob je Bog povelečal.

Ko je bil prepir zavoljo kraja, kjer naj počivajo njeni ostanki srečno poravnan, zdelo se je kanonikom cerkve sv. Afre neprimerno, da bi tako drag zaklad zakopali v zemljo. Sklenejo torej napraviti svetnici krasen grob v cerkvi. Vsem je bilo to všeč, posebno pa njenim duhovnim hčeram. Kanonik Janez Frančišek Sarmondi je prevzel skerb za to. Zgodovinar Lombardi nam opisuje njen grob tako: „Grob je stal na treh stenah; spredaj sta bila dva angelja, ki sta kleče v svojih rokah držala

podobo, predstavljajočo dušo, kaker bi jo hotela Bogu nesti. Zgoraj je bila videti njena prava podoba. Naslikal jo je bil Aleksander Moretto iz Brešje, ki je bil učenec slavnega Rafaela Urbinskega. Njen tajnik Gabrijel Kocano je pa zložil tale grobni napis :

Angela virtutum varia redimita corona,
Hic jacet, extremo restituenda die.
Spiritus aethereas penetravit fervidus arcas,
Et summum ingenuus constitit ante Deum.
Illa haec est virgo, quae morum regula viva,
Illustrem erexit virginitate chorum.
Brixia, crede mihi, sacrum venerare sepulchrum,
Nil non sancta. Deo proxima. Virgo potest !

Temu je pridela kanonik Valerijan še ta napis :

Proposito Martyr, Virgo actibus, ore Magistra ;
Sic tribus aureolis, Angela, dives ovas
Angela nuper eras morum vitaeque magistra ;
Nunc patriae Tutrix Praesidiumque veni.

Po naše pravi ta napis blizu to-le :

„Tu počiva Angelja, krašena s krono raznih čednosti. čakajoč vstajenja na sodnji dan. Njena duša pa je šinila, kaker blisek, v nebeške višave in serčno stopila pred Najvišjega. Ta je ona devica, ki je bila živ zgled nravnosti in je vstanovila se svojim devištvom veličastno družbo Brešija, verjemi mi, časti njen sveti grob, zakaj vse premore sveta devica, ki je tako blizu pri Bogu.

Po svojem mišljenji marternica, po delih devica, po besedah učiteljica, tako te, Angelja, krasotijo trije venci slave. Poprej si bila se svojim zgledom in življenjem učiteljica, zdaj bodi zaščitnica in varihinja domovine“.

Tako je ostalo truplo naše svetnice dolgo časa v spodnjem delu cerkve. Dan na dan so hodili pobožni častivci h grobu molit in priporočat se njeni prošnji z raznih zadevah. Leta 1571 pride v družbi nekega mašnika, ki je bil iz rodbine Rossi-jev, tudi neki mladenič plemenitega rodu. Iz spoštovanja do rodbine ga zgodovinarji ne omenjajo z imenom. Ta mladenič vidi ljudi okoli groba klečeče ; ali njemu samemu ni prišlo na um, da bi tudi pokleknil in molil. Zaničljivo ogleduje spominik z napisom,

in da bi se pokazal, kaker pravimo, bolj olikanega, oberne se k svojemu spremljevacu ter pravi zasmehovaje: „Bog zna, če zasluži to hvalo!“ Komaj je ošabnež spregovoril te besede, zasliši se iz groba ropot, kaker bi bil kedo dvakrat hudo s kladivom po trugi vdaril da se mora vse na drobne kosčke zdrobiti. Vsi pričujoči se hudo prestrašijo. Neki kanonik, ki je bil v cerkvi in sliši ta ropot, prihiti, da bi videl, kaj se je zgodilo. Nihče pa se ni bolj prestrašil ko prederzni mladenič. Dobro je znal, komu je veljal ta ropot. Hitro pade na kolena in prosi odpuščenja za svojo prederznost. Naenkrat se je spremenilo njegovo zaničevanje v veliko spoštovanje do svetnice.

V takem stanu je ostal grob sv. Angelje do leta 1580. Tega leta so cerkev sv. Afre popolnoma prenovili. Treba je bilo preložiti tudi grob sv. Angelje. V ta namen so nabrali toliko denarja, da so ii mogli postaviti lep spominik iz belega marmorja v kapelici sv. Kalocera. Njeno truplo so položili v dvojno trugo; notranja je bila iz kristala in prezorna. Če so vzeli proč pokrov zgornje truge, se je videlo truplo. Angelja je ležala v obleki, katero je nosila kot tretjerednica, deržeč v desni roki palico, s katero je romala po božjih potih. Leta 1672 je zgodovinar Faino dal na svitlo življenje sv. Angelje. O njenem truplu piše tako: „Še je videti truplo božje služabnice v Brešji nestrohnelo, v habitu pepelnate barve, z romarsko palico v roki, katero je nosila po svojih božjih potih. Čuditi se je, da je njeno truplo še popolnoma nestrohnelo“. Zgodovinar Bagata pa še pristavlja, da iz njega vedno še puhti prijetna vonjava. Ta čudež je trajal sto in dva in trideset let. Ko je Bog ž njim dosegel svoj namen, dopustil je, da je jenjal. Poterdil pa je svetost Angeljino z drugimi čudeži.

Vender so se našli še 1774. leta neketeri deli njenega telesa nestrohneli. Tega leta so namreč hotele uršulinke v Brešji truplo svoje vstanovnice deti v dragoceno trugo in ga na altariji izpostaviti očitnemu češčenju, ker je bila mej tem vže mej številu zveličanih prišteta. V ta namen so vzeli sv. truplo iz stare truge, da ga polože v novo. Našli so glavo z lasmi še nestrohnelo, tako tudi levo nogo. Drugo truplo je bilo več ali menj strohnelo. Na perstu so našli svinčen perstar z napisom: „Jezus Kristus“.

XXIV. POGlavJE.

Češčenje sv. Angelja.

Prav za prav je čudež vse, kar v stvarjenji vidimo. Ker se pa vse to godi po natornih postavah dan za dnevom, zato se nam ne zdi čudno. Čudimo se le izrednim dogodkom in prikaznim. Čudež pa imenujemo to, kar presega natorne postave. Take čudeže pa Bog semtertja pripusti, da ž njimi poterdi svoje razodevenje, ali da poveliča svoje svetnike, da bi nam zgled njegovih služabnikov tem bolj svetil in nas spodbujal k posnemanju.

To je dobro in koristno; vender je sovražnik božjega kraljestva na zemlji tudi tukaj zasejal svojo ljuljko. Zapeljal je ljudi, da so čudeže pretiravali in jih iskali, kjer jih ni bilo. S tem je hotel hudobni duh doseči, da bi ljudje v čudeže sploh ne verovali. Bili so časi, ko so terdili, da se po vseh krajih gode čudeži. Lahkoverno ljudstvo je častilo za svetnike osebe, ki v resnici niso bile svete. Posebno se je ta lehkovernost širila v 16. stoletje na veliko škodo katoliški cerkvi. Vedno čujoči višji pastirji katoliške cerkve so hoteli to nevarnost na vsak način odverniti, da ohranijo vero čisto in neoskrunjeno. V ta namen sta izdala ostra določila že papeža Klement VIII. in Pavel V., pa še le Urban VIII. je to razvado v korenini zaterl. Leta 1625. je ostro zapovedal, da se po vsem kerščanskem svetu ne sme nobeden božji služabnik očitno častiti, naj je tudi še tako sveto živel, dokler ga ni sv. cerkev po natančnem preiskovanji mej „zveličane“ ali „svetnike“ verstila. Zato je prepovedal, da se ne smejo ostanki keterega koli si bodi božjega služabnika razpostavljati k očitnemu češčenju na oltarje; ne njegove podobe slikati z bliščem okoli glave, kar znači nebeško slavo, prižigati njemu na čast na grobu luči ali obešati zahvalne podobe, dokler ga ni cerkev za svetnika ali zveličanega razglasila. Tudi ne sme nihče brez škofijskega dovoljenja objavljati življenja kakega božjega služabnika ali služabnice. V slučajih dovoljenja mora izrečno pristaviti, da vse podverže razsodbi sv. cerkve, kar je pisal o njegovih čednostih in čudežih. Leta 1634 je sv. cerkev ta določila še poostrila. Izvzela pa je le one božje služabnike, ketere verno ljudstvo že več ko sto let časti, ne da bi bila to češčenje prepovedala apostoljska stolica ali škof.

Našo svetnico so jeli verni častiti precej po smerti in je to

češčenje trajalo vže blizu sto let. Že napisi na njenem grobu so naznanjali njeno svetost. Vsaki dan so se množili romarji, ki so iz raznih krajev prihajali k njenemu grobu; častili so v Brešiji svetnico, očitno, jo na pomoč klicali in obešali zahvalne tablice pri njenem grobu. Če so vernim kazali v cerkvi sv. Afre ostanke svetnikov, pokazali so tudi truplo sv. Angelje. Na njeno priprošnjo se je zgodil čudež za čudežem.

Znamenito je, da so ravno meščanje v njenem rojstnem mestu dali povod temu očitnemu češčenju. Kmalu po njeni smerti jo je izvolilo mesto Desencano za svojo posebno patrono. Leta 1587. so obesili v cerkvi njeno podobo k drugim patronom mesta. Leta 1603 so posvetili njej na čast kapelico in pri njej ustanovili kaplanijo. Dotični kaplan je imel dolžnost v kapelici vsaki dan brati sv. mašo. Na posestvu, ki je bilo imetje rodbine Meričjev, so sezidali hišo božjo, ki še dan denes stoji.

Kmalu se je razširilo češčenje sv. Angelje po vsem Laškem in tudi po družih deželah. Razni pisatelji so opisali njeno življenje, slikarji so slikali njeno podobo, rezali jo v baker in tiskali, ali izdeljevali njene kipe iz marmorja. Izbico, v kateri je vmerla, so spremenili v kapelico, kamer so radi hodili ljudje molit.

Pred vsem pa so se podvzemale njene hčere — uršulinke — da so širile češčenje svoje svete matere. Opravljale so po raznih krajih razne molitve in pobožnosti njej na čast. S poterjenjem vodila so razni papeži vsaj neposredno odobrili to češčenje. Tako je leta 1618 papež Pavel V. poterdil vodilo uršulinkam v mestu Bordózu in jim naložil post dan pred njenim praznikom; leta 1621. je poterdil papež Gregor XV. uršulinkam v Talleju in Urban VIII. l 1633 v Polinjiu njih vodilo. Opustivši druga poterdila, naj omenimo le še, da je papež Benedikt XIV. dal vodilo še enkrat na tanko pregledati, je poterdil in zavkazal, da ima veljati za vse uršulinske samostane, ki že obstoje ali jih bodo v prihodnje vsanovili.

Kako se mej svetom kerščansko živi.

XIX. PROSTOST IN MIR DUHA.

1. Sveti Pavel nas uči, da vlada tam, kjer je duh Gospodov, neka sveta prostost ali svoboda in mir duha. Da se ta do-

seže, k temu pripomore dvojje 1. močnodušno in krepostno zaničevanje strasti, ki nas napadajo in 2. ogibanje otožnosti.

2. Kedor ni skušan, ne bo kronan. Veselja se radovati po boju more le zmagovavec, in brez boja ni zmage.

3. Ako se oglasi kaka skušnjava posebno zoper sveto čistost ali zoper vero, le kar mirno delaj, kar ravno delaš, ne da bi kaj odgovoril skušnjavcu ali se zmenil za njegovo prazno šepetanje. Če že češ kak kratek zdihljaj napraviti, naj ne bo v nikakeršni zvezi s skušnjavo. Reci p.: „Jezus, daj mi svojo ljubezen in nič drugega. O moj Bog, kedaj se bo moje serce vnelo ljubezni do tebe!“

4. Napravi vsako jutro terden sklep, da ne boš poslušal nobene skušnjave in da ne boš odgovoril ne skušnjavi, ne skušnjavcu.

5. Ako imaš skušnjave proti veri, reci sam pri sebi: ne morem razumeti, ne smem razumeti, in nečem razumeti. Ne morem, ker so to stvari, ki spadajo k božjemu bistvu, ki je neskončno. Ne smem, ker pravi vernik v ponižnosti svojo pamet podverže in se ne vda praznemu tuhtanju. Nečem, zakaj ke bi tudi, kar je nemogoče, mogel razumeti vse skrivnosti, vender ne bi želel razumeti to, kar me je Bog učil skrivnostnega, da mu pokazem svojo popolnoma podložnost, ker je Jezus Kristus rekel: „Blager tistim, ki ne vidijo, pa vender verujejo.“

6. Ne napravljaj si zavolj skušnjav nikakeršnjega nepokoja, ker bi živel drugače v vednem strahu, da si grešil. Verh tega se zasluži toliko večje zasluženje pred Gospodom, če je bil kedo skušan, pa se je vstavil skušnjavi.

7. Bodi pokoren in mirno boš živel. Nobena misel, ki bega človeka, pravi sveti Francišek Saleški, ne pride od Boga, zakaj on je kralj miru. Vsako misel, vsaki ugoden strah o stanju tvoje vesti ali o tvojem zveličanju, ki ti bega duha, moraš imeti za skušnjavo, ne pa za navdihnjenje od zgoraj. Bodi terdno prepričan, da se ne dela proti vesti, ako se dela proti dvojbam; ravno nasprotno, spolni se vestna zapoved, če se izverši to, kar pokorščina veleva. Le pazljivo preberi 3. in 4. poglavje petega dela „Filoteje,“ kjer boš našel važen poduk o skušnjavah.

8. Razen tega se je treba varovati otožnosti, ki jo sveti Francišek Saleški po pravici imenuje *hudo zimo*, ki dušo oropa vse njene lepote, spravi v žalostne misli in ji pohabi najbolj delavne zmožnosti. Žalosten človek je podoben bolniku, čiger želo-

dec ne more prenašati ne dobrih in ne slabih jedi; dobro in zlo ga enako žali. (1).

9. Če čutiš, da se ti bliža žalost precej beži pred tim nevarnim sovražnikom in išči razvedrila. Vzemi v roke kako delo, obišči kakega človeka ali si napravi kako drugo veselje, da prepodiš tega temnega gosta. Lahko je, obraniti serce prvih napadov; ako je pa ta sovražnik zalezal že v serce, ga je težko ven spraviti.

10. Nehemija je rekel Izraelcem, da je njih moč tisto sveto veselje, ki jim prihaja od Gospoda.

Dostavek.

(1). Večkrat pride otožnost od tod, ker človek ne čuti Boga, ki bi ga rad iskal, zadosti, da bi bil zadovoljen. Ali hoteti, da bi Boga čutil, to se še ne pravi, hoteti ga imeti, uživati, temuč to se le pravi, da se hočem iz ljubezni do sebe prepričati, da ga res imam. Pobiti, klaverni duh nesterpljivo hrepeni, kako bi se že skoraj znebil zgolj vere, v kateri ne najde podpore in tako rekoč v zraku visi. Čutil bi rad, kako napreduje. Ko pa opazi svoje pogoške, se mu zbudi napuh, in glas tega vžaljenega napuha se ima za čut kesanja.

Zavoljo lastne ljubezni in dopadljivosti bi rad imel to veselje, da bi videl, kako je popolnoma. Sam sebi si očita, da še ni popolnoma. Nesterpljiv, prevzet, čemerjen je do sebe in do drugih. O zmota, pomilovanja vredna! Ali more pač naša nejevolja spolniti delo božje? Ali se mu je moč zediniti z Bogom miru, kedor je sam zgubil notranji mir?

O Marta, Marta! Čemu se martraš za toliko stvari, da bi postregla Jezusu Kristusu. Le eno je potrebno: ljubiti ga in po božno biti pri njegovih nogah.

Če si se vdal Bogu, kaker treba, se stori vse samo od sebe, brez nepotrebnih stvari. Sè zaupanjem se boš dal voditi; za naprej boš želel, le kar Bog hoče, in mižal boš, da ne bi videl kaj nepotrebne. Za sedaj pa si boš prizadeval, da bi spolnil njegovo voljo.

Sleherni dan ima svojo določeno mero dobrega in slabega. Ta vsakdanja izpolnitev volje božje je začetek njegovega kraljestva v nas in ob enem naš vsakdanji kruh. Moral bi biti nejeveren in poln poganske nezaupljivosti, kedar bi hotel seči v prihodnost, ki nam jo Bog prikriva. Prepustimo jo njemu; storil

jo bo on po svoji sveti volji sladko ali grenko, kratko ali dolgo. Naj stori, kar je dobro v njegovih očeh. Najbolj popolnoma priprava za prihodnost je, če popolnoma odmremo lastni volji, in se popolnoma vdamo volji božji.

XX. VSE, KAR PRIDE, IMEJMO ZA POSLANO OD BOGA.

1. Vsa naša zbežanost in nemir prihaja odtod, ker mislimo, da vse to, kar nas zadene neprijetnega in zopernega, izvira ali iz naravnih vzrokov ali iz človeške hudobije, ne pa iz nedosežnih, vendar vedno očetovskih sklepov in namenov božje previdnosti.

2. Jezus Kristus nas je učil, in to je tudi verska resnica, da nam oben las ne pade z glave brez volje našega božjega očeta. Največa zdivjanost hudobnih ljudi in hudičeva nam ne more čisto nič škodovati, če Bog ne pripusti. Res je sicer, da Bog neče greha in ga tudi hoteti ne more, ali on hoče slabo, ki se nam zgodi po grehu, ki ga je storil kedo drugi. On p. neče tatvine, hoče pa, da naj občutimo škodo, ki jo napravi tatvina. Zavolj tega ni prišteval Job nesreče, ki ga je zadela, ne kaldejcem, ne ognju, ne vetru in ne hudiču, temuč božji volji. Ni gledal na šibo, ki ga je tepla, temuč na roko, ki je imela šibo in zato je djal: prišlo je, kar je hotel Gospod, češčeno bodi njegovo ime.

3. Imej toraj vse, kar se ti tu primeri, za poslano od Boga, in če so to tudi stvari, ki te ovirajo, ki ti škodujejo ali te ponižujejo, bodi vendar prepričan, da je nebeški oče, ki želi pri vsem najbolje svojim otrokom, poslal te stvari, da bi bile tebi v prid. Pošilja ti zopervanje, kaker tudi zdravnik zapisuje potrebna zdravila le zato, da bi ozdravil, če tudi so grenka in neprijetna. Ravno to terdno prepričanje in popolnoma vdanost ste največa svetost, ker tako se najtesneje združimo z Bogom, največim do-drim, ker imamo ž njim le eno in tisto voljo. (1)

Dostavek.

(1) Stopimo sami iz sebe, ne ljubimo se nadalje po nerodnem, in volja božja, ki se nam daje spoznati v vsem in vsaki hip, nas bo tudi tolazila vsaki čas pri vsem, kar stori Bog okoli nas in v nas. Nasprotovanje ljudi, njih nestanovitnost, celo krivičnost bomo potem imeli za delo modrosti, pravičnosti in do-

brotljivosti božje. Ozirali se bomo le na Boga, neskončno dobrotljivega, ki se skriva mej slabostmi slepih in pokvarjenih ljudi. Tako bo postala go ljufiva podoba te zemlje, ki gre mimo nas kaker podobe za olepšavo po glediščih, bistven in vedne hvale vreden prizor.

Kaj pričakujemo od ljudi? Slabi so, nestanovitni, slepi: eni nočejo, kar morejo, drugi ne morejo, kar hočejo. Človeška natora je kaker natert terst; ako se čemo nanj vpreti, se zlomi, nas ne more po konci deržati in rani roko. Naj se zde ljudje še tako veliki, so vender sami po sebi nič, če je pa Bog velik v njih, je on tisti, ki veleva, da morajo najbolj čudne terme, visoki napuh, hinavščina, nečimernost in vse vboge strasti služiti večnim naklepom, ki jih je storil za svoje izvoljene. On oberne to, kar je znotraj in kar je zunaj, hodobijo drugih in našo lastno nepopolnost in občutljivost, z eno besedo: on oberne vse nam v zveličanje in zgane nebo in zemljo, da bi rešil, kar mu je drago. Nič se ne zgodi, kar ne bi bilo pripravno, nas očistiti in vredne storiti.

Veselimo se toraj, če nas nebeški oče tukaj skuša z notranjimi skušnjavami, če nas terga od unanjega in pretresa našo notranjost. Veselimo se, če spoznavamo ničnost vsega tega, kar ni Bog, ker s takim poniževalnim spoznanjem se znebivamo nas samih in naših posvetnih želja. Veselimo se, ker s takimi bolečinami se rodi v nas nov človek. Čemu bi zgubljali pogum, ker je Bog tisti, ki zveršuje svoje delo? Vsaki dan želimo, da ga zverši, kaker hitro pa začne, smo precej vsi zbegani, naša bojazljivost in strahopetnost zadržavate roko božjo. Pobožnost brez terpljenja je le pobožnost v domišljiji.

Dokler se zanašamo sami na sebe, se izpostavljam o preganjanju, hudobiji in krivičnosti vsakdanjih ljudi. Mišljenje naše se ne vjema ž njihovim. Naša nagnenja in nagnenja našega bližnjega so si navskriž. Koliker naših želj, toliko je slabih strani, ketere nastavljam o napadom naših nasprotnikov. Naš napuh, ki se ne more vjemati z napuhom našega bližnjega, se vzdiguje, kaker valovi burnega morja. Vse nas napada, odbija; od vseh strani nas je mogoče raniti zavolj naših občutljivih strasti in zavidljivega napuha. Kako je mogoče ohraniti si notranji mir, če gojimo toliko poželjivih in nenasitljivih želja, če pa ne moremo nikedar zadovoljiti sebičnosti starega, tako občutljivega in sumnega človeka?

Od tod prihaja, da smo, posebno keder se pečamo z bližnjim, kaker človek, ki je po dolgi bolezni zopet enkrat vstal, pa se ga nihče ne sme dotekniti, ker je še ves boleč. Bolehava ljubezen do samega sebe je vsa boječa, ne smeš se je dotekniti, precej se toži. Postavi pa tej občutljivosti nasproti neprizanesljivega bližnjega, ki svojih nepopolnosti še ne pozna ne; privzemi potem nasprotovanje bližnjega proti tvojim napakam, katero ni nič manjše, kaker tvoje proti njegovim, in videl boš, kako se človeški otroci martrajo eden drugega; videl boš, kako ena polovica človeštva spravlja v nesrečo drugo, in kako ji zopet ta enako z enakim vrača; kako pri vseh ljudstvih, po vseh mestih občinah, družinah, da celo mej dvema prijateloma napravlja lju-bezen do samega sebe prave marternike. Edini pripomoček, da najdeš mir, je, da stopiš sam iz sebe. Zatajevati se je treba in odložiti vso sebičnost, tako da ne ostane nič, kar bi se moglo zgubiti, nič česar bi se moglo bati, nič, česar bi se bilo treba varovati. Le tako bomo živeli mir, ki je obljubljen ljudem, ki so dobre volje, to se pravi, tistim, ki je nimajo druge volje, razen tiste, ki je božja, ki je postala njihova. Potem ne premorejo ljudje nič več čez nas; ne morejo nam blizu ne pri našem upanju, ne pri našem strahu; potem hočemo vse, kar Bog hoče in nič, česar on neče. In to se pravi, da smo sovražniku nedotekljivi in neranljivi! Človek nam more le toliko storiti, koliker Bog pripusti; kar pa Bog pripusti, to je tudi njegova volja, in ta je potem tudi naša. V takem stanu nam je zaklad tako dobro spravljen, da ne more nobena roka do njega. Morejo nam omazati dobro ime — zgodi se pa to z našim privoljenjem, zakaj dobro vemo, da je ponižanje, ki pride od Boga, nam koristno. Goljufalo nas je morebiti prijateljstvo, — tolikanj bolje, edini pravi prijatelj je zavidljiv vsem drugim prijatelom, loči nas od njih, da čisti naše nagnenje. Morebiti da nas žalijo, zatirajo, stiskajo, — Bog to ve in to je dosti, ker ljubimo roko, ki nas tepe. Mir se najde v vseh stiskah. Srečni mir, ki nas ne zapuštiš v terpljenju! Hoče se le to, kar s že ima, nič drugega! Čim bolj popolnoma je ta vdanost, toliko večji je mir. Če je preostala še ena vez ena želja, ta mir ni več popolnoma. Če so raztergane vse vezi, potem je mir neomejen. Naj me napada sramota, bolečina in smert, poslušam le Jezusa Kristusa, ki mi pravi: „Ne boj se tistih, ki telo vmore.“ O kako slabi so vsi, če tudi življenje pobero! Kako minljiva jim je moč! Le

slabo posodo iz ila morejo podreti, vbiti, to kar vsaki dan v-
mira, smert, ki oprosti, morejo malo bliže primekniti, in iz njil
rok se vmaknemo v naročje božje, kjer je vse večni mir. Saj
smo le zato na svetu, da bi tu terpeli. Gorje jim, ki si iščejo to-
lažbe na tem svetu! Ne bodo je našli na drugem! To življenje
je le čas poskušnje, da se beljšamo, da se čistimo. Terpljenja je
konec le konec življenja, kaker tudi bolnika spuste iz bolnišnice
še le, ko ozdravi. Le terpljenja nas ozdravlja.

Na svoje razžaljivce naj ne mislimo drugače, kaker le, da
jim odpustimo. Treba da v njih gledamo Boga, ki se jih poslu-
žuje, da uri našo pohlevnost, našo poterpežljivost in ljubezen do
križa. Pred Bogom bomo enkrat videli, kako koristni so nam bili
ljudje, ki so nas z Jezusom Kristusom pribijali na križ. Terplje-
nje, ki nam ga napravljajo, hitro mine, sad tega terpljenja pa
večno ostane.

(Konec prihodnjič.)

Krištof Kolumb.

IX.

Vožnja proti Evropi nazaj je bila iz prvega mirna, dasi
težavna. V korablja je prihajala voda, tako da jo je bilo treba
neprestano izjemati. „Pinta“ si je tudi jako počasi pomagala
naprej, ker je imela glavno drevo poškodovano. 14. svečana
zvečer pa je začel pihati veter in na severno vshodni strani je
bilo videti bliskanje. To je bilo slabo znamenje. Kolumb je vka-
zal jadra sneti, le vervi so ostale na drevesih. V resnici je bilo
nebo v kratkem vse temno in morje černo; valovi so se začeli
vzdigovati kaker gore; nasprotni vetrovi so jih z grozovitim bu-
čanjem metali semtertja. Groza je morala pretresati najpogumni-
šega. Tako je dijal vihar celo noč, in ko se je dan naredil, ni
ponehal; le še z večo močjo je razsajal. Mornarji so kaker o-
kamnili od straha pri Kolumbu iskali tolažbe. Ali tudi njega je
objemala groza in smertni strah. Pa ko pobožen kristijan je ve-
del, kaj premore molitev; tudi je zaterdno veroval, da morejo
svete obljube pospešiti vslišanje. Svetoval je torej, da bi se ob-
ljubili na božjo pot k materi božji gvaladulpski, kjer bi daro-

vali petfundno voščeno svečo. Ker pa ne bi lahko mogli vsi skupaj romati tja, zato naj bi vadljali, kateri naj gre v imenu vseh. Na to so deli toliko zern graha v vrečico, koliker je bilo mož; eno zerno so zaznamenjali s križcem in vse dobro premešali in pretresli. Pervi, ki je segel v vrečico, je bil Kolumb in berž on je potegnil tisti grah, ki je bil zazna menjan s križcem. S tem je dobil dolžnost iti na božjo pot k materi božji gvadalupski. Ali vihar je le še huje pritiskal. Vadljali so drugič, da pošljejo enega romarja tudi na Laško k materi božji v Loreto. Ta pot je zadelo nekega mornarja po imenu Peter de Vilja; Kolumb pa mu je obljubil plačati stroške. Tretjega so obljubili k sveti Klari v Mogér, kjer bi plačal sveto mašo in pred velikim altarjem celo noč prečul v molitvi. Zdaj je zadelo zopet Kolumba samega. Naposled so obljubili še za vse skupaj, da pojdejo v procesiji v spokorni srajci in bosi v cerkev matere božje, kjer koli jim Bog da na suho priti. Verhu vsega tega je še vsaki sam za se delal obljube, zakaj vsi so se bali za življenje.

Ali nevihta je rohnela le zmirom še huje in huje, tako da je tudi Kolumba zapustila vsa serčnost. Tak strah in trepet ga je prevzel, da ni mogoče dopovedati s človeškim jezikom. Do malega je obupal nad rešitvijo. Vender je še v teh grozovitih trenutkih skerbel, da bi se ne zgubilo zopet, kar je bil po tolikem prizadevanju vender le srečno našel. Mej tem ko so mornarji jokali in zdihovali, dež se vlival, vihar tulil in metal ladjo semtertja, je Kolumb z derhtajočo roko kratko naznanilo o svojem potu in svoji najdbi napisal na pergameno, katero je zavil v drugi list s prošnjo, kedor bi našel, naj bi to izročil kralju in kraljici kastiljski; potem je zavil vse v voščeno platno in del v bariglo dobro zapečateno ter spustil v morje. Vse to je nato še drugič spisal in ravno tako zavil in zadelal, pa obesil na svoji ladji, tako da, ke bi se ta tudi potopila, bi vender njegovo pisanje ostalo na poveršju in bi prišlo morebiti komu v roke. Ko je bil to zgotovil, se je nekoliko pomiril, tako da je nato pet dolgih ur zderžal pri glavnem drevesu, vedno smert pred očmi.

V petek zvečer, 14. svečana, se je nebo proti zahodu vjasnilo; morje se je nekoliko pomirilo. Drugo jutro so videli zemljo pred seboj; azorski otoki so bili. Peljali so se do enega od njih, da izpolnijo svojo poslednjo obljubo. Kolumb je poslal najprej,

v torek 19. svečana, polovico svojih mož v tamkajšno cerkvico matere božje; ko se ti vernejo, je hotel tako storiti z drugo polovico. Ali kaj se zgodi? Ko so molili, jih napadejo otočani s portugalskim kraljevim namestnikom na čeli — otoki so bili namreč pod portugalsko oblastjo — ter jih ohranijo vjete. Še le po mnogem vpiranju in potem ko se je izkazal Kolumb s povernimi pismi s podpisi in pečati španskih veličastev, se mu je posrečilo, da jih je rešil, v petek 22. svečana.

Po nekolikem počitku so se odpravili dalje proti Španiji. Ali nove nevihte, nova smertna nevarnost! 3. sušca jim je strahoviten vertinec raztergal vsa jadra. Kolumb je dal zopet valdjati; eden iz mej njih naj bi bos in v spokorni srajci romal k materi božji cinturski v okrajini Huelva, in spet je zadelo Kolumba samega. To mu je bilo dokaz, da ga Bog vodi, pa da ga hoče ponižati, da bi se ne prevzel zavoljo tega, kar mu je dal doseči. Po verhu so obljubili vsi prvo soboto, ko pridejo domov, postiti se ob kruhu in vodi. Zvečer je lil dež z neba v potokih in bliski so švigali iz oblakov vse vkrog in krog, da je bilo grozovito gledati; vsaki trenotek je bil korak smerti v žrelo. Le sam Bog je mogel rešiti Kolumbovi vbogi ladjici.

In Bog jih je rešil. Okoli polnoči je zagledal Kolumb zemljo in ko se je začelo daniti, je spoznal portugalsko primorje okoli ustja reke Tago. Kolumb ni vedel druge rešitve, kaker da skusi v to reko zapeljati. Ali nekaj ur se je bilo treba vojskovati z vetrom in valovi, preden se mu je posrečilo. Tam ko se reka izliva v morje, je stalo mesto Kaskáiš, ki ga je bil ponočni vihar skoraj pokončal. Prebivavci so bili menda že zvečer opazili ladji na morju ter so celo noč molili v cerkvi zanje in zase. Ko ste se nato vender le srečno pripeljali v reko, jima je šlo vse naproti ter se čudilo in Boga hvalilo za srečno rešitev.

Tukaj so ostali pet dni. Kralj portugalski je povabil Kolumba na svoj dvor v Lizboni, da bi sam iz njegovih ust slišal povest o čudovitem odkritju novega sveta. Kralj je potem vse naznanil svojim svetovavcem in, neverjetno pa resnično, mej njimi so bili, ki so svetovali s poti spraviti Kolumba, če treba z moritvijo, da ne bi Špancem v oblast prišle najdene dežele, temuč Portugizom. Ali kralj je ko dober kristijan in pošten človek zavernil tako brezbožen svèt, celo počastila sta Kolumba on in kraljica kaker sta vedela in znala.

Hvaležno se poslovivši se je naš junak odpravil zopet na morje in kmalu so se srečno pripeljali v Palos, od koder so bili pred več ko osem meseci nastopili svoj slavni pot. To je bilo 15. sušca v petek. Okoli poldne se je pripeljal Kolumb na Ninji, kake tri ure pozneje Martin Alonso Pinson sè svojimi ljudmi na Pinti.

Lehko si je misliti, s tolikim veseljem so jih sprejeli paloščani; zvonovi so zvonili, kononi so germeli in ljudje so jokali in ukali od veselja. Kolumb je šel naj prej v farno cerkev paloško Boga zahvalit za srečno vernitev; na večer pa so šli vsi skupaj v procesiji bosonogi in v samih srajcah k materi božji na Rabido, kjer so jim prišli menihi tudi v procesiji s križem naproti. Ljudi je bilo seveda vse polno z mornarji in vse je bilo tako ginjeno, da ni mogoče popisati. Tako so zveršili svojo skupno obljubo in na to je Kolumb pustil mornarje k njih družinam, on je pa ostal v samostanu pri frančiškanih, kjer je imel že odločeno celico kaker eden iz mej njih. Koliko veselje za njih, zlasti za p. Janeza Péresa in Antona iz Marčene, ko so zopet videli in objemali svojega ljubega starega prijatelja! Kolumb je ostal tu malo dni. Potem je šel na božji pot k materi božji Guadalupski v Estremaduro s petfundno voščeno svečo v roki. V tamkajšnjem samostanu so bili tudi frančiškani in tudi pri njih se je pomudil nekoliko časa. Od tam je romal k sveti Klari v Moger, kjer so imele samostan frančiškanke; naposled še k materi božji cinturski v okrajino Huelva, da je tako izpolnil vse obljube. Vernivši se na Rabido je ostal tam še sedem dni. V tem času je opravil tudi obljubo tretjega reda sv. Frančiška. Potem se je poslovil od tistih dobrih redovnikov ter se, morebiti s p. Péresom, napotil v Barcelono na kraljevi dvor, kamer je bil povabljen s kraljevim pismom od 20. sušca 1493. Okoli srede maledga travna je imel svoj sloveni vhod v mesto Barcelono, kjer sta ga sprejela kralj Ferdinand in kraljica Izabela z veliko častjo.

(Konec prih.)

Blaženi Nikolaj Tavelić.

Dve leti že, lani in predlanskim, so slovesno praznovali v Dalmaciji, zlasti v Šibeniku in Berberu god novega svetnika, ki sicer ni nov po času, ne po češčenju mej narodom in ne nov pred Bogom, ali očitno češčenje mu je katoliška cerkev še le zdaj prisodila. Ta blaženik božji je ponižen mašnik iz prvega reda svetega Frančiška, vmorjen za sveto vero Kristusovo pred 500 leti v svetem mestu Jeruzalemu.

P. Nikolaj Tavelić ali Tavilić (de Tavileis, de Taulicis) — tako je ime svetniku Hervatu, — je bil rojen v Šibeniku v Dalmaciji v drugi polovici 14. stoletja, toraj okoli leta 1350. Tavelići so bili takrat v njegovem rojstnem mestu izmej plemenitih družin. Le škoda, da nam je o najplemenitejšem Taveliću le malo znanega. Toliko vemo, da se ni dosti menil za svoj zlahtni rod, še manj za bogato dediščino, veselje in uživanje vmerljivega telesa. Že v prvem cvetju svoje mladosti se poslovi od sveta in vsega, kar je njegovo in v največe veselje svoje duše stopi v red svetega Frančiška, k manjšim bratom konventualom ali minoritom. Ko tu pobožno in sveto prestande čas poskušnje, napravi slovesne obljube, izverši, potrebne šole, se še tesneje z Bogom sklene in njemu vsega popolnoma daruje. Nekoliko časa ostane v berberskem samostanu, v nekedanji skradinski škofiji, ki je jako slovel po pobožnosti izvrstnih redovnikov. Tudi on je tu živel skoraj nebeško življenje. Šel je tudi na Laško, v Asiz, kjer je prebival ob krivem potoku, „rivo torto“, v tisti zapuščeni kočici, kjer si je zbral sveti očak Frančišek perve tovariše.¹⁾ Na kamnati plošči, ki je vzdiana v novi cerkvi, se bere zdaj tale laški napis: Qui fece penitenza Fr. Nicolò da Sebenico, kar pomeni: „Tukaj je delal pokoro br. Nikolaj iz Šibenika.“

Tisti čas, pa tudi že prej in še kašnje je po Bosni veliko zmešnjavo delala v deržavljanskem in političkem, še bolj pa v verskem oziru neka verska ločina, malopridna druhal patarenska, ki so ji po Bosni rekli bogomili.²⁾ Ker je bila Bosna že od nekedaj frančiškanski misijon, pošljejo predstojniki mej drugimi redovnimi mašniki tudi našega Tavelića v pomoč bosanskim fran-

¹⁾ Obširneje o tem „Cvetje“ III., zv. 2.

²⁾ Gl. „Cvetje“ VI., zv. 8. 9.

čiškanom, ki so imeli tam svoj vikarijat, več samostanov združenih pod enim verhovnim glavarjem. Saj pa tudi niso mogli lahko sposobnišega najti za ta misijon. Učenost in sveto življenje, znanje jezika, ki je bil njegov materin, in prej ko ne tudi lastno hrepenenje, vse to ga je priporočalo za dobrega evangelijskega delavca v tem težavnem vinogradu Gospodovem.

Ko pride v Bosno, se loti precej z apostoljsko gorečnostjo svoje misijonske službe in nevtrudljivo oznanjuje od kraja do kraja v sebi izročnem okrožju sveti evangelij, spreobrača s tovarišem P. A d e o d a t o m (ali Donatom, kaker ga nekateri zovejo) iz Rucicinija, provincije akvitanske, h katoliški veri razkolnike ali staroverce, katerih je bilo po Bosni vse polno, kaker še zdaj, ter z mečem besede božje pobija krivoverne in zato Bogu ne mile bogomile.

Ali kmalu so bile bosanske meje pretesne junaški ljubezni in apostoljski vnemi, ki ste noč in dan gorele v služabniku božjem. Ko mu preteče trudapolnih 12 let v Bosni, se mu užgo želje po še večem terpljenju, večem delu, pa tudi večih nevarnostih. V drugi frančiškanski misijon, tja v Jeruzalem ga vleče mej silne množice divjih Turkov, katerih nevmerjoče duše se vsaki dan vtrinjavov večno pogubljenje. Tudi tam želi oznanjevati in razširjati pravo vero v Kristusa.

Preden se p. Nikolaj za terdno odloči, še enkrat dobro premisli vso to stvar sè svojim prej imenovamin tovarišem, p. A d e o d a t o m. Oba za terdno skleneta, da hočeta iti s pripuščenjem svojih predstojnikov in da sta pripravljena, ako bi ju v Jeruzalemu mohamedani še tako trapili sè železom ali ognjem ali drugače zavoljo prave vere z največim veseljem vse to terpljenje in tudi smert preterpeti za tistega, ki jo je ravno tam za nas preterpel. P. Tavelić je tudi že zdavnej prej in večkrat Boga prosil milosti, da bi mogel svojo kri prelititi za sveto vero.

S takimi željami in sklepi stopi p. Nikolaj pred svoje najvišje predstojnike ter jim razloži svoj in tovarišev namen. Pridružita se jima še dva druga tovariša frančiškana, p. P e t e r iz N a r b o n e, iz redovne provincije umbriške in p. Š t e f a n iz T u r e l a (ali Laniha?) genoveške provincije. Predstojniki jim precej s početka nečejo vslišati prošnje, pa ko le ne odjenjajo, jim slednjič privolijo, da smejo iti v Jeruzalem. Kedo bi popisal veselje, ki ga občuti Nikolaj, ko se mu sporoči, da je

vslušana njegova prošnja, in da sme zameniti težavni bosanski misijon sè še bolj težavnim in nevarnim palestinskim.

Preden ti izvoljeni tovariši odrinejo na svoje novo mesto, napravijo še načert ali osnovo, kako bi mogli največ duš pridobiti iz kremljev satanovih in tudi kako bi mogli svoje lastne duše Bogu darovati. Ko se to dogovore, napotijo se brez odlašanja proti Aziji.

Srečno prijadrajo v sveto deželo Palestino. P. Nikolaj in tovariši otidejo naravnost proti Jeruzalemu, kjer so bratje njihovega reda tedaj že nad 70 let varovali sveti božji grob, ne boječ se preganjanja, terpljenja, tudi grozovite smerti ne. Tu se vstanovi služabnik božji nekoliko časa, da se nauči novega jezika, ki mu ga je tam treba znati. Uri in vterjuje se ta čas še bolj v pobožnosti. Iz nova se terdno odloči, da bo sklep, ki ga je napravil že na Laškem, tudi ispeljal. Vsi štirje si prizadevajo predstojnikom biti v vsem pokorni, najlepši zgled dajó ljudstvu, jako strogo in popolnoma žive, in zato so tudi Bogu tako mili in dragi, da jih vredne spozna svete spričevavske (marterniške) smerti.

P. Nikolaj je mej tem po božjem navdihnjenju čutil, da se mu bliža dan, ko ga bo vmorilo turško ljudstvo za Kristusovo vero. Bilo je leta Gospodovega 1391, na dan svetega Martina, 11. novembra okoli 3. ure. Nevstrašeni, kaker nekedaj aposteljni na binkoštni praznik, ko so prejeli svetega Duha, zapuste po dogovoru tudi naši štirje apostoljski junaki vsi navdušeni za sveto vero, svoje stanovanje in se, na vse pripravljeni, napotijo naravnost proti Salomonovemu tempelju, ki je bi tedaj v oblasti nevernikov Saracenov; imenovali so ga „meskvita“. Ko hočejo vanj vstopiti, jim prestrežejo pot čuvaji ali vratarji. Prašajo jih: „Kaj bote v meskviti, ki niste moslimi?“¹⁾

Odgovore jim: „Čemo govoriti z vašim kadijem (višjim duhovnim) o mnogih koristnih in za vaše duše potrebnih stvareh.“

Vratarji reko na to: „Tukaj ni hiša gospoda kadija; pojdite z nami in pripeljali vas bomo v hišo gospoda kadija.“

Vsi razjarjeni jih čuvaji zdaj peljejo h kadiju. Kadija takole nagovore: „Gospod kadij in vi vsi, kar vas je tukaj, prosimo vas, da nas poslušajte. Karkoli vam porečemo, vse je res-

¹⁾ Moslime ali musulmane imenujejo Turki Mohamedove vernike..

nično in pravično, brez zvijače in zelo koristno za duše vas vseh. Kar pa vam imamo povedati, je tole :

1. Vaša vera ni od Boga, ni po Bogu, in zato ni dobra. —

2. Povemo vam, da je vaša vera najslabeja, ker je vera mesenosti, ne duhovnosti; vera lažnjivosti, ne pa resničnosti; vera pogubljenja, ne pa zveličanja“.

Radi teh in premnogih drugih besedi so bili kadij in javni svetovavci vsi razkačeni. Same jeze ne vedo, kaj bi počeli. Kar sterme nad prederznostjo Nikolaja in tovarišev. Kmalu se vsa ta stvar razve po mestu. Ker so praznovali ravno takrat svoje mohamedanske praznike, zato jih je od vseh strani vse polno privrelo v Jeruzalem: Saracenov, Mavrov, Turkov. Ni toraj čudo, ako naenkrat tako velika druhal priđervi pred kadijevo hišo. To jih je bilo okolo 30 tisoč, vsi besni in zdvijani, ker so jim kristijani sramotili vero in preroka. Nikolaja in tovariše so mej tem časom imeli zaperte. Vse stepene jih zdaj zopet pripeljejo pred kadija. Vpričo cele zbrane množice jih popraša: „Ali ste govorili prejšnje besede pri zdravi pameti ali ne?“

Odgovore mu: „Sè vso zrelo pametjo in sè zrelim zmožnim umom in sè vso gorečnostjo za svojo sveto vero in za zveličanje duš smo govorili vse, ker smo govorili“.

„Ali hočete preklicati, kar ste govorili?“ jih vpraša kadij nadalje.

„Nikaker ne prekličemo, le ene besede ne, karkoli smo jih izgovorili. Pripravljeni smo, prej preterpeti verige, šibe in ječo in se tudi vbiti dati, kaker kaj reči, kar bi nasprotovalo našim prejšnjim besedam“.

Na to jih kadij po nasvetu vseh svetovavcev obsodi na smert. Ko se razglasi ta obsodba, zavpije vsa zbrana množica: „Naj vmerjot i, in naj ne žive več“. In kar precej, še tam jih začno pretepati ter jih tako dolgo tepo, da so vsi razmesarjeni zgubili zavednost. Ko jih imajo že za mertve, jih polože po tleh. To se je zgodilo okoli šeste ure zvečer. Za nekoliko časa pa začno spregledavati in mej seboj nekoliko govoriti. Ko to opazi kadij, jih da koj zvezati, za roke in za noge v železje vkleniti in v ječo zapreti. Okoli polnoči jih veli sleči in z nova terdno prevezati, potem še huje pretepst i ko prej. Na to zopet vse štiri pahne v strašno ječo in vkaže vsakega k enemu steburu za herbtom golega tako privezati, da jim telesa niso bila nikedar na miru, ker so imeli tezavnice tudi spredaj. Tako osta-

nejo tam tri dni zaporedoma, z mnogimi drugimi močili, brez jedi in brez pijače. Krepča jih le Bog sè svojo tolažbo.

Ta čudež zbudi v razdraženih Turkih še večo divjost in večo sovraštvo do marternikov. Po tretjem dnevi, 14. novembra, pridejo kadij in vse ljudstvo k mestnemu poglavarju in zahtevajo od njega, naj se vse stori, da bi bili vender že enkrat Nikolaj in njegovi trije tovariši mertvi. Take glasove in želje neštevlnih kervolokov je rad spolnil mestni poglavar. Vsi se zbero pred ječo, kjer so imeli varno spravljene kervave žertve, pripelejo iz nje svete marternike ter jih ženo seboj na mesto, kjer so navadno morili hudodelnike. Velik ogenj je bil tu že pripravljen. Kaker prej, tako tudi zdaj še enkrat poprašajo redovnike, če hočejo preklicati, kar so govorili, in postati Saraceni. „Nikaker ne!“ je bil enoglasen odgovor. Obsodijo jih torej na smert in začno tepsti in žgati. Neštevlna vdarcev jih tako razmesari, da ni bilo več spoznati na njih človeške podobe. Slednjič jih z meči razsekajo na kose. S tem se konča na zemlji njih častitljivo spričevavstvo, a v nebesih se jim začne večno plačilo.

Še ena skerb trapi neverne kervoloke: kaj početi z mertvimi telesi. Ako jih puste tu ali zakopljejo, bi znali priti kristijani, jih vzeti in častiti njih ostanke. Vse kose njih teles pomečejo torej na pripravljen veliki ogenj, da bi zgoreli, pepel pa da bi ga veter odnesel raztrosijo na vse strani. Ogenj pogori, telesa ostanejo nesežgana, kakeršna so bila prej. Napravijo drugi, veči ogenj. Telesa svetnikov tudi zdaj ne zgore. Še večega prižgo v tretje. Tudi ta pogori, telesa ostanejo. Ne vtrudijo se divjaki; vedno večer germade kopičijo, celi dan žgo nove krése, tja do noči, pa teles le ne sežgo. Čudi se kadij in vsi pričujoči. Na zadnje, ko sprevidijo, da je zastonj ves trud, razmečejo ogenj in pepel na vse strani, telesa pa in vse ostanke svetnikov skerbno pobero, odneso in skrivaj pokopljejo v zemljo, da jih kristijani ne bi našli. Toda že marterništvo samo in očitni čudež je bil dosti velika tolažba za vse verne v svetem mestu Jeruzalemu.*)

Glas o spričevavni smerti Taveličevi in tovarišev se iz Azije precej razširi po Evropi, in po mnogih krajih Dalmacije, zlasti v mestu Berberu, kjer so se hranili neketeri njegovi spomi-

*) V domovini marternikovi, v Šibeniku, je tisto leto vladal sedmi škof, Anton Barbadigo (1389 — 1395), naslednik Mateja Černote (1358 — 1388).

niki, so začeli verni kristijani slaviti in goreče častiti imenitnega nasledovavca Kristusovega ter se mu priporočati v sili in potrebi. Red serafinski pa je marterništvo Nikolajevo zapisal v svoje letnike. P. Luka Vading, sloveči redovni letopisec, govori o njem v IX. bukvah pri letu 1391 in v dostavku k istemu letu. Tudi v redovni martirologij ali bukve redovnih svetnikov je bil zapisan spomin teh marternikov. Prav posebno in nepretergoma so ga pa častili meščani v Šibeniku, kjer je bil rojen, zlasti od leta 1527, ko so ogromne turške čete do tal poderle berberski samostan in cerkev in so ostanki pobožnega marternika preneseni bili v Šibenik, kjer se jim je skazovalo še večje čiščenje v redovni cerkvi svetega Frančiška, pri očetih minoritih.

(Konec prih.)

Serafin na zemlji.

Mesečnik „Le Missioni Francescane“ donaša več lepih dogodkov iz Kitajskega in vzhodne Indije, kjer posebno toliko dobrega delajo frančiškanke, misijonarke Marijine, o katerih se je vže govorilo v „Cvetju.“ Mej mnogimi dogodbami se mi zdi sledeča jako ginljiva.

Neki večer, ko je vže sonce zahajalo, pozvoni nekedo na samostanskih vratih v Ootakamundu na Indijanskem. Sestra vrtarica gre gledat, in koj spozna kateheta, s katerim je prišla neka indijanka sè svojo majhino, malo več kaker triletno hčerko.

Mati, reče indijanka, bi li vzeli mene in to mojo hčerko mej vaše katehumene (t. j. tiste, ketere pripravljajo na sv. kerst)? Sestra ji reče, da, in jima odpre vrata.

Drugi dan so se obe začele učiti kerščanskega nauka. Videlo se je pa, da je mati prišla le gnana od revščine, hčerka je pa vsa zavzeta poslušala nauk božji in se ga lepo učila.

Prišel je od deklice tako zaželjeni dan sv. kersta, namreč Darovanje Matere božje v tempelju. Frančiškanka, ketera je pripravljala otroke na to slovesnost, je rekla dan prej mali indijanki, da bodo dali ime „Marija od darovanja“ neki drugi deklici, na kar se je še ne štiriletni otrok začel jokati. Na vprašanje, zakaj, odgovori mala, da bi nji šlo tisto ime, ker je naj-

manja od vsih, in zato bolj podobna Materi božji, ko so jo njeni stariši darovali v tempeljno. Ker je ni bilo mogoče zadovoljiti, so ji dali pa drugo ime, ki ji je dopadlo, namreč „Maria Soussé (Marija Jožefa.) Ker je pa znala še več ko je potrebno za sv. kerst, in se še naprej zmirom bolj učila. se je v nji užgala neka nepopisljiva želja za sv. obhajilo, dasi še ni bila štiri leta stara.

Neki dan vso objokano vpraša hišni kapelan, kaj da ji je. Na to mu izrazi svojo željo. „Ali ti si še premajhina.“ „Res, da sem majhina; ali da bi vi vedeli koliko terpim!“

In v resnici nekaj je v nji gorelo. Je li bila merzlica ali kak nadnatorni ogenj, presrečni otrok je od dne do dne zmirom bolj hiral, tako da neki dan prednica reče gosp. kapelanu: „Pater, kaj bomo toraj pustili vmreti tega otroka, tako da mu ne damo, kar toliko želi?“ „Ali jaz nemorem kaj takega dovoliti,“ odgovori on, „saj veste, da ima komaj štiri leta.“

„Res, odgovori prednica, ali kedo more reči, da ta otrok ne pozna Jezusa, in ga ne ljubi bolj kaker vsaki od nas? Tudi je otrok popolnoma podučen v kerščanskem nauku.“ „Vse res, odgovori pater, ali leta manjkajo.“ Sicer pa je misijonar začel resno misliti o tej stvari in naposled sklene vstreči željam serafinskega otroka.

Drugi dan toraj, nese mati sama svojo hčerko v cerkev, zavito v veliko belo ruto, ter jo položi na odločen kraj, kjer začne jako goreče in ginljivo moliti popolnoma kesanje. Na to odpre misijonar tabernakelj in da nebeškega ženina zamaknjemu štiriletnemu otroku. Vse se je pri tem sv. opravilu jokalo. Ko so jo prinesli nazaj v izbico, so se vse frančiškanke okoli nje zbrale, in ginjene gledale presrečnega otroka.

„Zdaj si zadovoljna, Marija Jožefa,“ jo nagovori prednica, na kar odgovori otrok na tak način, da se je vse jokalo. „Zakaj si pa tako zadovoljna?“ Na to je stisnila ročice na persih, kaker da bi hotla pokazati, kje je njena zadovoljnost. „Pa koga imaš tukaj?“ ji reče prednica. „Jezusa“ odgovori ona; in pri tem se je zdelo, kaker da bi hotla iti v nebesa.

Sv. obhajilo je vplivalo tudi na telo bolne Marije Jožefe, tako da se je potem več dni kazala kaker popolnoma zdrava. Ali njeno edino hrepenenje je bilo sv. obhajilo. Ona je želela pogostoma sprejeti Kristusa, kar ji ni bilo dovoljeno. Zeto je jako žalovala. Neki dan jo praša za vzrok mati prednica. „O

saj veste, zakaj jočem; gospod pater mi ne dovoli sv. obhajila.“ „Zakaj pa ne?“ „Pravi da sem premajhina, in da ne razumem, koliker bi morala.“ „Ali je pa res to?“ „Ne vem.“ Na te besede se je začela vnovič neizrečeno jokati.

Sicer pa se je otrok začel očitno bližati grobu. Zdravje je šlo zmirom na slabše. Frančiškanke so precej poklicale mater, ketera ni hotela biti v sirotišču; raji je bila zunaj prosta. Ona precej otroku napove, da ga bo vzela iz zavetjišča, in da ji bo mogla zunaj bolje postreči. Otrok se na to zjoče. „Vbogaj me, moja hči, vbogaj.“ „Mati, komaj bom prišla ven iz tega kraja, pa bom vmerla.“ Na te besede in jok je mati privolila, da naj ostane še pri sestrah.

Ko jo je prišel zadnjič pogledat duhovni oskerbnik sirotišča, ga Marija Jožefa resno nagovori: „Kaj mi ne boste dovolili sv. obhajila zdaj, ko grem na oni svet?“ Misijonar ji na to ves ginjen obljubi, in precej so pripravile sestre mizo, sveče i. t. d. Prišel je Jezus v drugič ali tudi zadnjič v to presrečno dušo, ker malo potem je zapustila Marija Jožefa to žalostno solzno dolino, in šla na angeljskih perutih v nebeško veselje.

P. H. R.

Kerščanskim poslom.

III. POSEL SLUŽI GOSPODARJEM.

44. Red. (4)

Red je potreben zmirom in povsod: v cesarstvih, v kraljestvih, po mestih, po vaseh, v koči in palači, v vsaki hiši, v vsakem kotu, v kuhinji, v kleti, na dvorišču, na vertu, pod streho. Leto, mesec, teden, dan, ura mora imeti svoj red. „Bog je vredil vse po meri, času, teži,“ govori sv. pismo. „Naj delajo vse spodobno in redno,“ opominja apostolj korinčane. Neketeri imajo že od narave nekako redoljubje. Drugi so zopet od narave neredni; kamer pridijo, vse gre križem, vse leti v šibre, nobena stvar ni na svojem mestu. Veliko jih je odraslo v hiši, kjer ni bilo nigdar redu. Nerednost se jim je prismolila, in zdaj ne čutijo, kaj je red: to je hudo. Taki se nerednosti ne odvadijo vse žive dni. „Kjer je red, tam je mir,“ zaterjuje sv. Avguštin.

„Kjer je red, tam je pamet,“ pravi drugi mislitelj. Kjer je nerednost, tam je navadno tudi neumnost doma. Velikrat je nerednost znamenje temne in zmešane glave. Ni dopovedati, koliko nereda napravi zmedena glava, koliko sitnosti in nejevolje. Red je pol dela. Kedor je nereden, napravlja sam sebi in drugim veliko težav in neprijetnosti. Neredni posel založi, izgubi zdaj to, zdaj ono. Nato se verže na iskanje; prevrača, premetava, preklada, pretiska, preriva, predeva, prelaga, in mej tem so izginile spet druge reči. Najde, česar je iskal, sede k delu, a glej, zdaj mu manjka najpotrebnišega. Poterpežljivost ga zapusti. Dolži druge. Pravi: vse je, kaker bi bilo začarano, kaker bi satan sedel na tisti reči. Kajpa! Tega niso krivi drugi, ne čarovnik, ne satan, ti sam si kriv, nerednež! S svojo nerednostjo in brezmišljenostjo moreš stvar tako založiti in skriti, kaker bi bila res zakleta. Zdaj imaš pa neprijetnosti; nosi jih! Nerednost napravlja povsodi škodo, zlasti pa v gospodarstvu. Zatoraj je redoljubje nepogrešljiva dolžnost, potrebna čednost vsakemu poslu. Redoljubnost skerbi, da je vsaka reč na svojem kraju, ter si zapomni tisti kraj. — Redoljubnost stori vse o pravem času, natanko. Natančnost je sestra redu. Pregovor je: „Človek, kaker po uri.“ Uro imej zmirom v glavi, ravnaj se po nji, veliko težav si boš prihranil. Ako si pa neredno zrejen, prizadevaj si, da si prilastiš to čednost. Z božjo pomočjo človek vse premore. Bodi reden v malem, ne bo dolgo, pa boš reden tudi v velikem.

45. Obnašanje do sopolsov.

Dobro obnašanje do sopolsov je izmej dolžnosti, ki si jih dolžan svojim gospodarjem. So družine, ki potrebujejo dveh, več, veliko poslov. Ako se posli umevajo med seboj, je to hiši velik blagoslov. So pa needini, zavidljivi, prepirljivi, ako se dražijo, in opravljajo, je to hiši velik križ. Taki posli si grene življenje, obtežujejo službo, gospodarje pa jeze. Večkrat se zgodi, da en sam posel, ki je pa čmerikav, čuden, poreden, hudovoljen, sopesle mej seboj razprè, in gospodarjem napravlja velike pritežnosti. Se hujše pa je, ako so posli sicer edini, pa le v hudem, v izmikanji, kraji, goljujiji, v grešnih znanjih. Že iz teh kratkih napominov spoznaš, koliko je vredno, da se posli dobro obnašajo mej seboj. To stvar moramo natančniše pogledati. Zapomni si te lastnosti, potrebne, da dobro izhajaš s sopolsi.

46. Mejsebna ljubezen (1).

1. Ako so posli res pobožni, vestni, umevajo se prav lahko. Vera in ljubezen ne terpita pregreškov, pač pa učita spravljivost, odkritoserčno dobrohotnost. „Ljubezen je poterpežljiva, dobrotljiva; ljubezen ne zavida ne dela napačno, ni napuhnjena; ni častilakomna, ni samopridna; ne da se razjeziti, ne misli hudega, ne veseli se krivice, veseli pa se resnice; vse prenaša, vse veruje, vse upa, vse preterpi“, pravi apostolj Pavel. Tu imaš podobo popolnega posla, ki se lepo obnaša do svojih sopuslov.

2. Ako imaš pravo ljubezen do sopuslov, ogibal se boš že v unanjem obnašanju, da jih ne boš pikal, dražil, jezil. Varuj se toraj gospodovavskega, napuhnjenega, zapovednega vedenja. Četudi si na prvi stopinji, morda nekak predstojnik, ogleda, morda starejši po letih, po službi pripravniši in izvedenejši v opraviilih: ne pogleduj jih po strani, in ne postopaj kaker bi jim bil gospod. Izveličar je rekel: „Kedor je veči med nami, bodi služabnik drugim“. Nič človeka tako ne pristuduje ko napuh in gospodovavnost. Ne govori zapovedujoče, terdo, osorno, grobo. Kani se surovosti neotesanosti, odurnosti v besedah in recilih. Ne očitaj, ne zbadaj, ne zasegaj, ako se je sopusel kaj pregrešil, ali ako je iz ne preveč čislane hiše. Tu se moraš deržati, kakor bi ničesar ne vedel.

Varuj se, da sopuslov ne boš smešil, da se jim ne boš rogal, da jih ne boš zasrambi izpostavljal. Ako sopusel tega ali onega ni prav storil, ako ga je gospodar ošteval, ne nadaljuj ti kregati ga, zmerjati, ropotati nad njim, ali se mu smejati. Mlade in neizkušene posle to hudo potare. Kaži se prizanašljivega, dobrotljivega, previdnega, ako imajo sopusli telesne napake. Že v stari zavezi se bere: „Glušca ne karaj“. Kader se pogovarjate, ne vodi ti perve besede, daj izpregovoriti še drugim. To so na videz majhine stvari, v resnici pa so prav važne. Dobro obnašanje nima izhajati le iz razumnosti in previdnosti, ampak tudi iz prave kerščanske ljubezni. Ljubezen ureja ne le vse prav in dobro, ureja tudi ljubeznivo in prijetno.

47. Odkritoserčna dobrohotnost (2).

1. Posli, v službi pri taistem gospodarju, bivajo pod eno streho, jedo za eno mizo, imajo taisti poklic, so taistega rodu.

Stariši so jim poprek ubožni, ali saj ne premožni, morda celo že mertvi. Veliko poslov je sirotejev, sami so na svetu; kaj jih še čaka, to ve ljubi Bog. Kako, da bi si dobro ne hoteli? Zato pravim: Ljubite se mej seboj, ne pelinite si ur, ne obremenjajte si opravil, bodite dobrohotni mej seboj.

2. Želi in vošči odkritoserčno in iz vsega serca tudi sopslu vse dobro, kaker sam sebi želiš in voščiš, da bi ti bilo. Dalec bodi od tebe nevoščljivost in vsaka zavidljivost. „Ljubezen ni nevoščljiva“, pravi apostolj. Zavidnosti je mej posli, zlasti mej ženskimi, časih kar na kupe. Posli gledajo na gospodarjeve oči, preže in pazijo, če nima rajši tega ali onega. Ako so gospodarji tako neprevidni, da onegavega hvalijo in obdarjajo, to strast nevoščljivosti in ljubosumnosti zaplapola kar s plamenom.

3. Iz odkritoserčne dobrohotnosti bodi sopslom dopadljiv, postrežljiv. Kar sem ti prej rekel o postrežljivosti do gospodarjev, ono velja tudi o postrežljivosti do sopslov. Pomagaj jim, podpiraj jih, priskoči jim v stiski, kjer in kaker ti je mogoče. Ako jim moreš pomagati, da delo poprej doverše, da ležejo poprej k počitku, da jih nameščuješ. Kader gredo stariše obiskat ali sorodnike, ako moreš namestu njih kaj storiti: ne bodi nepostrežljiv, ne odreci jim, ne govori: kaj mi to mari, nisem za kuhinjo zmenjen. Ponavljam: nepostrežljivi ljudje so zoperni ljudje.

4. Če je kateri sopslov bolan, pa moraš ti veršiti njegove opravke, ne pritožuj se. Ponudi se prijazno, da češ ti prevzeti nekaj opravkov, kjer in kaker jih boš mogel. Pomisli, da se more tebi taisto pripetiti. Denes si zdrav, jutri bolan. Dobi se gospodarjev, ki precej glavo pobešajo, ako posel oboli in ni vse kaker bi odrezal. Takrat naj sopsli toliko rajši pomagajo. Mogoče, da posel potrebuje le nekaj dni počitka, skerbi, previdnosti, in zdravje se poverne. Ako pa bolezen dalje terpi, ako je posel v bolnici, tedaj izpolnjuj vso svojo dolžnost: obiskuj ga, izpodbujaj ga, napravljaj mu majhna veselja, zagotavlja ga, da je doma vse dobro, da je vse opravljeno. Bog ti bo poplačal tvoje ljubeznivo sočutje, on, ki požirka hladne vode nepoplača-nega ne pušča.

5. Odkritoserčna dobrohotnost se vdeležuje veselja in žalosti, sreče in nesreče sopslov: veseli se z veselimi, žaluje z žalostnimi. Dobri posli si pa tudi pomagajo glede dušnega izveličanja. O tem imaš napotek v sledečem poglavju.

48. Bratovsko svarjenje (3).

1. Kaker veš, ima vsaki svoje napake. Prav tako tudi veš, da drugih pregreške koj prepoznaš, svojih pa ne vidiš. Dobro je toraj, če te kedo opomni na tvoje pogrške. Dokler svojih pogrškov ne poznaš, ne boš se poboljšal. Recimo: posel je za-pravljiv, nesnažen, zanikaren, čemu bi ga sopsli ne opomnili na to napako? Ni li boljše, da vi. posli, to storite, kaker da store gospodarji? Bližnji ste si, pokaj bi ne izpolnjevali dolžnosti bratovskega posvarjenja? Dušno izveličanje sopsla, postavim, je v nevarnosti; dekle, mlado, neizkušeno, je storilo nedovoljeno znanje, ponesrečilo bo časno in večno: boš li molčal, ne boš odsvetoval, svaril, da se dekle obaruje tolikanjske dušne in telesne nesreče? Tu nimaš izgovora.

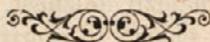
2. Izveličar nam je naložil dolžnost, da se bratovski svari-mo. Podučil nas je, kako imamo to storiti. „Ako tvoj brat greši, povej mu samemu. Ako te ne posluša, privzemi še dva ali tri, da bo popričano mej dvema ali tremi. Ako tudi teh ne posluša, povej višim“. Natanko se derži tega napotka, ki ti ga daje Izveličar. Dekletu, ki ima nevarno znanje, povej, da tako ne gre. Potlej naj mu povedo še drugi sopsli. Ako tudi to ne pomaga, to naj izvedo njeni rodovinci, gospodarji. Tako ste res kerščanski ravnali z ubogo stvarjo.

3. Vse kaj drugega je prežauje in donašanje; to ni več bratovsko svarjenje. Posli, ki so do sopslov ljubeznivi, prijazni, ki vohajo in stikajo po njih slabostih, ki love vsako, besedo, ki se delajo pred gospodarji pobožne in pravične, ki gospodarjem, po domače rečeno, vse na nos obesijo, taki posli so ostudni zaničevanja vredni ljudje, ki napravljajo le zdražbo v hiši. Gospodarji bi ne imeli terpeti takega donašanja. Ako posli le sumijo, da sopsel pošte prenaša, in da jih gospodar posluša, to je mir kaljen. Namestu ljubezni in zaupanja se porodi sumnja, nezaupanje, sovražtvo, čert, razper, prepir. Ako bi pa gospodar sam rad, da sopsle zalezuj, da mu naznanjaj njih napake, ne sprejemaj in ne izveršuj takih želja. Gospodar naj sam stori svojo dolžnost, sam naj nadgleduje posle, sam naj zasleduje njih napake.

Zahvala za vslišano molitev.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo Bogu in njegovim svetim J. N. za ozdravljenje; Fr. R., kaplan, za zopet zadobljeno zdravje; J. M., župnik, za srečen izid neka pravične tožbe; A. T. za ozdravljenje; M. B. iz Gorice za večkratno pomoč v dušnih in telesnih potrebah; Z. in M. S. za ozdravenje dveh otročičev; neka oseba z Notranjskega za ozdravenje svoje hčerke, tudi za obile milosti in dari, ketere je v tem letu prejela; J. B. za zdravje svojemu sinu; neka tretjerednica iz libušenske skupščine za mnogo prejetih dušnih in telesnih dobrot; T. K. iz Konjic za zboljšano zdravje; Fr. D. K. v Samoboru za zopet dobljeno zdravje.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

Br. Timotej Solomun, lajik 1. reda sv. Frančiška † 16. listopada t. l. v Pazinu;

rajni udje III. reda skupščine goriške; Anton (Ludovik) Rebula iz Šmarija, Magdalena (Marija) iz Bilj, Terezija (Klara) Sivec iz Svinj, Frančiška (Elisabeta) Lisjak v Zaloščah; dolenje kraške: Jožefa (Frančiška) Čigon iz Štjaka; medanske: Marijana (Angela) Jug; tomajske: Jovana (Vida) Bole.

Dalje priporoča M. L. tretjerednica iz Savinjske doline enoženo in njeno hčer. (Priložena 2 gl. smo obernali za kolegij sv. Antona v Rimu.)

Ako bi vzeli besede «benedicta tu in mulieribus,» kaker hočete Vi, v pomenu: «Bog te je blagoslovil mej ženami,» to nasproti besedam «Gospod je s teboj» ne bi bilo blizu nič novega. Žlasti pa moramo misliti na to, da beseda «benedicta» tu ne more stati v drugem pomenu kaker v naslednjem Elizabetinem pristavku: «et benedictus fructus ventris tui,» kjer je, mislim, zadosti očitno da se ne more umeti v pomenu: «Bog je blagoslovil sad tvojega telesa:» saj je sad njenega telesa Bog sam. Elizabeta, ali ker govori po nji sveti Duh, Bog sam pozdravlja Marijo sè željo, voščilom, voljo, ki se ima gotovo izpolniti, da naj hvalijo (angeli in vérni) Boga ko sad njenega telesa. Bog hoče torej, da bodi Marija hvaljena mej vsemi ženami in sam Bog bodi hvaljen ko njen sin, gotovo za njo čast, ki presega časti vseh angeljev in svetnikov. Jaz torej nikaker ne vidim, kje bi ta razlaga manjšala čast M. B., kaker se Vam zdi; berž bi vtegnila taka biti z nasprotno. —

Vi ne veste, kako sem prišel do tako «nenavadne razlage.» Povem Vam odkritoserčno: nič daleč je nisem iskal. V naslednji versti sv. evangelija stoji; Mariji sami so tiste angeljeve besede, kaker sem povdaril, ἀσπασμός, salutatio, pozdravljenje, — ne annuntiatio, naznanjenje. Pozdravljenje ko tako pa je vedno želja, voščilo, in se torej izraža z velevnikom, ki se pa dostikrat izpušča: z d r a v i ! za «zdрави bodite!» ali «zdрави ostanite!» l e h k o n o č ! za «lahko noč Vam Bog daj!» itd. Vi priznavate, da se v 3. os. izpušča tudi v hebrejščini: «Barukh Jehova, hvaljen (bodi) Gospod! ps. 144.» Jaz mislim, da velja to, kaker pri nas, tudi v 2. osebi; vsaj v slovnici, ki sem jo pregledal, nisem našel nasprotnega nauka. Vi pravite: «ἐὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, to je hebrajizem, in jaz se ne spominjam, da bi se v velevniku 2. osebe pristavljaj osebni zaimek σὺ (att), temuč le haji (bodi.)» — Oglejva, prosim, Gen. 3, 14, kjer je Bog kačo preklel z besedami: «ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων (מְלֶאכֶת הָאָרֶץ אֲרִירָה)» in v 3. osebi, versta 17: «ἐπικατάρατος ἢ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου» (אֲרִירָה הָאָרֶץ בְּעֵבוֹרָה) maledicta terra in opere tuo. Mesti ste si tako podobni, da se po moji misli ne daste različno dopolnjevati. Na drugem mestu ima Allioli: «so sei die Erde verflucht in deinem Werke» in naše slovensko Sveto Pismo: «b o d i prekleta zemlja v tvojem delu.» Jaz mislim, da bi torej po pravici smelo stati tudi na prvem: «b o d i prekleta ti (kača) mej vsemi živalimi.» V resnici pa ima naše Sv. P.: «Ker si to storila, si prekleta» itd., Allioli: «Weil du dies gethan, bist du verflucht» itd. V vulgati stoji: «Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animalia.» Tu se je vzela es za indicativus; ali kedo dokaže, da ni imperativus praesentis? Pa ke bi bil tudi gotovo iudikativ, to vender ne bi pomenilo nič drugega kaker voljo božjo, torej božji b o d i, zveršen v tistem hipu. Sicer res hočejo neketeri, da tu ni izrečeno novo prekletstvo nad hudičem, temuč prejšnje ponovljeno, ali «quia fecisti hoc,» zato ni bil preklet, preden je storil, V vul-

gati je torej pristavljen tu *es*, ker je prekletstvo, ko je bilo izrečeno, ob enem nastopilo; v angeljevem pozdravu pa tudi latinščina nima te besedice, ker je imelo češčenje Marijino vsaj na tem svetu še le ščasoma priti: *beatam me dicent omnes generationes!*

Sicer pa, dasi nisem od nikoder prepisal svoje razlage, moram zdaj vendar zaterditi, da ni ravno tako čisto nova, kakor se je Vam zdela. Sv. Sofron, jeruzalemski patrijarh, umeva besede «*Dominus tecum*» o včlovečenju Božjem (Sermo in annunciationem sanctissimae Deiparae, cf. Hurter, Ss. Patrum opusc. XXXIV, pg. 261) in meni se zdi, da po pravici, ker bi drugači te besede nasproti prejšnjim: «*gratia plena*» nič novega ne pomenile. Ako pa gre «*Dominus tecum*» na včlovečenje Božje, potem angelj ni mogel reči: «*Dominus est tecum*,» ker ji to še le v naslednjem in sicer s futuro napoveduje: «*ecce concipies*» itd. — Da je «*benedicta tu in mulieribus*» razumeti o hvali in češčenju, ki ji ima priti od človeštva, to je tudi že stara misel, misel sv. Janeza Damascena (Hom. V. Hurter l. c. pag. 97.) Da si je treba v izraz te misli v voščilu dostavljati velevoik, je očitno.

Priznavam pa Vam rad, da se je indikativ v raznih predstavah že davno dostavljal in da se navadno pobožni razlagavci ne derže strogo tega, kar morajo, kakor jaz mislim, besede po kontekstu prvotno pomeniti. Namen je dober; ali tautologija, ki bi bila po taki razlagi v angeljevem pozdravljenju, dosti bolj zmaujšuje ko povečuje češčenje. Moja razlaga pa daje vsaki besedi svoj pomen in kaže po versti blizu vse prednosti Marijine. Angelj (ali po njem Bog) pozdravlja (kolika čast!) Marijo, in pozdravlja jo ko milosti polno, ali pred vsemi stvarmi Bogu prijetno storjeno, torej 1. brez madeža izvirnega greha spočeto; ki hoče biti Gospod z njo na poseben način t. j. po svojem včlovečenju skleujen, ki ima torej 2. biti mati Božja; katero imajo za to 3. mej vsemi ženami blagoslavljati vsi rodovi, t. j. častiti in ljubiti ko mater svojega Boga in kraljico nebeško (*cultus hyperduliae*); po Elizabetinem dostavku pa imajo 4. Boga samega blagoslavljati t. j. častiti in hvaliti ko sad njenega telesa, deviškega po spočetju in povečanege berž po smerti. — Ali je torej res moja razlaga «čast M. B. manjšajoča,» ali res «vzame temu pozdravu vse počesčenje?» Upam, da ste se že prepričali, da to ni res. Res je, da nobena druga razlaga ne more biti časti M. B. vgodniša in težko ketera druga prestava boljša od nasvetovane, katero torej vnovič priporočam oblastim, ki imajo odločevati.

P. S. — Ko sem prejel Vaše drugo pismo, je bilo spred stoječe vže izročeno tiskarni. Vendar rad dostavim, da ste svojo misel o neizpustljivosti »levnika v 2. os. sami preklicali. Na ostale vgovore morebiti prihodujic še kaj.

Na znanje! S prihodnjim zvezkom se ta tečaj zverši. Naročnina na prihodnji tečaj se lahko pa že zdaj pošlje; ostane navadna. Vsem ljubim in častitim bravcem vesele praznike in srečno novo leto!